

K 1404

610114931

COBISS ©

41404

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 114931

ПЕСМЕ

Ј А Ш Е Т О М И Ћ А

10

ЦЕНА 1 КРУНА (1 ДИНАР)

У НОВОМ САДУ

СРПСКА ШТАМПАРИЈА ДРА СВ. МИЛЕТИЋА

1896.

THE C.M.F.

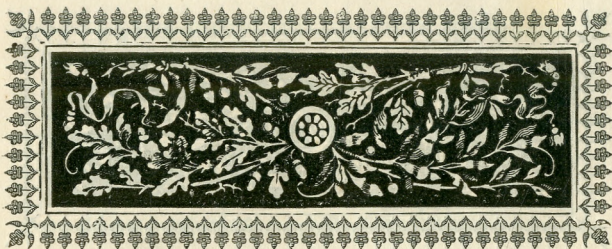
JAMES TOMLINSON

PRINTED AND SOLD BY

W. BOYD & CO.

PRINTERS, 15, N. BROADWAY, N.Y.

1880

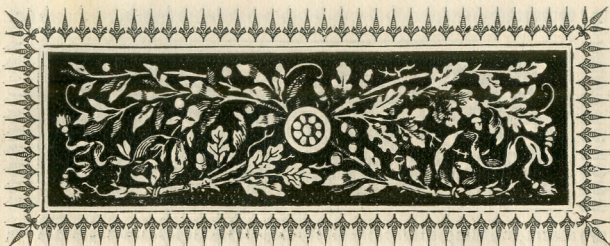
Познајмо их!

Ко њих тамјан гор'о је и вења,
И њине славе, хорила се јака,
Изгледаху ми надземна створења,
Јер ја их гледах, гледах — из далека.

Приш'о сам ближе... промену се стање,
Друга ми мис'о у груд'ма се буди,
Зачух им речи, промерих им знање,
И тада рекох: — Обични су људи.

Још ближе приђох, што сам мог'о ближе,
— Човек се само по делима суди —
И кад сам вид'о, што им крију груди,
Вид'о сам и то — да нису ни људи.

Ђ а в о л и ц а.

I.

Зар и Ђаво има жену? —

С десна, с лева питаг' стали.

„Јест, и он је тако срећан!

А зар ви то нисте знали?“

„Има жену!... Ко би рек'о?...

Ех, молим вас, — гле'те, гле'те...

Та, како се поговара,

Он и нема тоалете.

Нити томе жена треба,

Да му дугмад закопчава,

Нити капут кад облачи,

Да за рукав придржава.

Није болан, па да рекнеш,

Да му треба ваљда нега,

Па због чега да се жени,

Да под брачну стегу бега?“

„На сигурно не знам рећи . . .
 Можда кад га туга свали,
 Да имаде, на коме ће
 Злобно срце да иscalaи.
 Ил' му ради кујне треба,
 Или можда — и то биће, —
 Да би вол'о иза себе
 Да остави ђаволчиће.
 Ко ће знати, шта ко хоће,
 Ко ће знати, шта ког боли?
 Из разнога узрока се
 Жене људи и — ђаволи.“

„Авај, Боже, па каква је!?
 Да л' јој пак'о с лица сија?“

„Светитељка није лепша,
 Нит' грлица питомија.
 Ни по лицу, ни по крету,
 Не види се на њој пак'о,
 Ал' већ то су старе ствари,
 И на земљи — то је тако.“

„А каква јој тоалета?
 Да ли само свилу бира?
 Је л' и она помодарка?
 Да л' се често деколтира?“

„Допустите, од увек је
 У том паклу топло здраво;
 Замислите тешку свилу —

Не издржа то ни ђаво!
 Па и кад би друкче било,
 Опет њојзи не би свила,
 Не би њојзи тоалета
 Понајпреча брига била.
 Не би увек, увек, увек,
 Баш мислила о том здраво . . .“

„За што, молим?“

„Е, па за то,
 Њу је већем — уз’о ђаво.“

„А како се само зове
 Црног пакла, црна птица?“

„Он је ђаво, а она се
 Зове: госпа ђаволица.
 — — — Мило вам је? Њој такође!
 Е, па то је онда слава,
 Изволите мало к њојзи,
 Да видимо, је ли здрава.“

„Шта, у пак’о?!“

„Напред само!
 Узалуд вас страва тресе,
 Кад пре — после, сви ми тамо
 Доспећемо — разуме се.“

II.

У паклу смо! — Ноћ је пала
 (Тамо никад сванут’ неће),

Ђаволица бајна, мила,
 По широкој стази шеће.
 Широки су тамо пути,
 У рај воде, уски, мали,
 Али то сте насигурно
 У 'ванђељу прочитали.
 С обе стране пута њена,
 Сред онога вечног плама,
 Грешници се хиљадама
 Превијају у мукама.
 И њојзи је топло здраво,
 Зној јој тече с чела, с лика;
 Ал' што мари, кад ужива
 У том јаду од грешника.
 Запази је многи, многи,
 Сав уздрхти као прутак,
 Склапа руке, па је моли:
 „Устави се, за тренутак!
 . . . Нагни ми се, ох, нагни се,
 Да с пламена твога чела
 На усне ми сува кане
 Само капља зноја врела!
 Ох, нагни се, да с' расхладим!“
 Али залуд моли, чека,
 Ђаволица тек се само
 Из све душе — зацерека.
 Неки опет, кад је види,

У пакленој њеној слави,
 Кад јој згледа дивно лице,
 На све муке заборави.
 Ничице се пред њом баца,
 Па је моли грешник груби:
 „Ох, анђеле! Чуј, нагни се!“
 Ал' тај би је — да пољуби.
 А она се смеши мило,
 — Погле само врашког плана —
 Оком пали, кретом дражи,
 Намигуша префригана.
 Па му тепа гласом меким,
 Гласом, који крв му мути:
 „Причекај ме, док се вратим,
 Доћи ћу ти . . . Доћи ћу ти . . .“
 И он чека, чека, чека,
 О дражима њеним сања,
 Сав му пак'о хладан поста,
 А изгоре од чекања.
 Чека, чека, а чекање
 Ужасних га мука стаје,
 То чекање, тешко њему,
 Вечно траје, не престаје.
 Баволица иде даље,
 Пак'о разних мѹка скрива,
 У сићушним грешницима
 Не зна дуго да ужива.

О овима, што их прође,
Већ се напред могло знати,
Кад до буре једном дође,
Да се неће одржати.
Онај тамо поклизн'о је
Са невоље, с беде пуке;
А ономе, у крај пута,
Незнање је стегло руке;
Трећег сломи крвца врела,
А за крај сте већем чули,
Дође бура, живот тешки,
И они су — потонули.
То је „ситнеж“, „мали људи“,
И паклено, црно луче,
Ђаволица тамо иде,
Где Пилати муку муче.
„Па шта они учинише,
Те их пак'о тако сили?“
— Учинише, сагресише
Што — *ништ' нису учинили.*
У њих беше знања, моћи,
Штовало их јавно мњење,
Никад на њих не наиђе
Какво јаче искушење.
Имали су свега доста,
Фалило им није ништа,
Срећом су се дочепали

До сигурног пристаништа.
 Па одатле гледали су,
 Где-но бесни бура права,
 Стотинама њих се дави,
 Хиљадама очајава.
 Помоћи су често могли,
 И за то их небо криви,
 Не макоше малим прстом
 Себичњаци саможиви.
 И Пилати посред пакла
 Врло тешке муче муке,
 Јер и тамо, к'о на земљи,
 Сваког часа — *перу руке*.
 Место воде, ђаволи им
 У легену сузе дали,
 Оне сузе, што су текле,
 Док су они руке прали.
 А тих суза има много
 (Ужасни су њини дани),
 Јер те сузе горе пеку,
 Него челик усијани.

Ђаволица сад се креће,
 Да у понор пакла сиђе,
 Те грешнике најгрешније,
 Фарисеје да обиђе.
 Фарисеји беху силни,
 И они су могли много,

Ал' ни један од њих није
Учинио, што је мог'о.
Не пружише никад руке,
Брату своме, кој' се дави,
Већ га јоште отиснули,
Да се дубље стрмоглави.
Градили се као свеци
У очима јавног мњења,
А поред тог чинили су,
Најподлија непоштења.
На друге су хајку дигли,
Да би своје грехе скрили,
Са недела да би грдних
Пажњу света отклонили.
А људи су увек људи,
Па им јоште венце вили,
А они су све то даље —
Лисичили . . . . лисичили.
На земљи им тако сјали
Увек сретни, златни дани,
Па најпосле и умреше
Уважени, поштовани . . . .
Зар за такве, зар за ове
Нема пак'о казне веће?
Зар с лоповом припознатим
У један их казан меће?
— Лопова је за живота

Постигнула казна крута,
Мучили га још на земљи,
Што је хар'о на сред пута.
На њега је сваки, сваки
Прст и руку пружит' знао,
А фарисеј испред казне
Земаљске је утекао . . .
За то пак'о управ гори,
Да се плати, врати тима,
За то Бога, за то неба,
За то пакла управ има.

„Па какве су муке њине,
Које вечно тамо трају;
Да их пеку у казану,
Ил' их баре у олају?“

Друкчије су муке њине,
И друкчије, ал' и јаче,
И у паклу они седе,
На мекане наслоњаче.
Са очију њиних правда
И последњи застор скида,
А меће им посред срца
Искру срама, мрву стида.
Фарисеји јасно виде,
Од чега би очи скрили,
Сва недела виде своја,
Што су негда починили.

Виде подлост, па ту подлост
Оценити сада уму,
Виде туђе јаде, муке,
Па те муке сад разуму.
Све то виде, а то видет'
Најстрашније ствара стање,
Ужаснуте, загрожене,
Спопада их очајање.
Шкрипе зубма, грде лице,
А моле се вишњем Богу,
Да за часак, часак само
Окренути очи могу.
Да за часак, часак само
Међ рукама главу скрију,
Да нестане за тренутак
Недела им из очију.
Ал' у паклу милост није,
Немилост се тамо скрива. —
Све то гледа ђаволица,
Па ужива, па ужива . . .
Гледала је, а и шта ће
То пакосно луче мало,
Док јој није и мучење,
Додијало — додијало.

III.

У пакленом једном крају,
Тамо, где је најтоплије,

Стоје двори Ђаволице —
Тамо она најволије.
Тамо иде, кад је већем
Од свакога посла сита;
А ти двори, то је, вид'те,
Леденица хладовита.

„Ма, откуда леденице,
Тамо где је најтоплије?!“

„Хе, откуда, хе, откуда?
То је вид'те најпростије!

У рају је негда, кажу,

Било друштво старих ба́ка,

На које се излевала,

Рајска слава, милост јака.

Имале су тич'ја млека . . .

Свега, што им срце воле,

Ал' су опет за то дошле

Светом Петру да се моле,

Да их пусти, мало само,

Да их пусти, Бога ради,

Тек да виде, шта се тамо

У суседном паклу ради.

Нек их пусти, да завире

Волеле би и то знати —

Јер овако ни у рају

Нису cadre издржати.

Свети Петар, мушка глава,

Попустио, шта је знао,
А што-но се за тим деси,
Нико не би веровао.
Кад су баке радознале,
Напустиле рај-дивоте,
Те виделе муке пакла,
— *Следиле се* од страхоте.

Отуд леда у сред пакла,
И од тог је леда био
Црни ђаво ђаволици
Беле дворе начинио.

И данас се ђаволица,
Онде скрива, да с' одмара,
Па сред двора једовито
Баш овако проговара:
„Ох, ала ми данас тешко,
У грудма ми нека чама,
Није чудо, кад сам скоро
Увек сама — увек сама.
Притисло ме дуго време,
Те ми ствара ову чаму,
Ох, ђаволе, побелио,
Што ме пушташ вазда саму!?“
И још дуго, дуго, дуго,
Тужила се без промене,
Како јој је необично,
Дуго време, дуго време. —

Но за тим је прошла чама,
 То обично тако бива,
 По паклу се опет шета,
 Опет кињи и — ужива.
 Докле опет у том прође
 Сто година — време мало —
 А њојзи је и опета
 Додијало — додијало!
 Бог га вид'о — још га нема,
 Где се дева демон крути!? —
 И она је баш озбиљно,
 Започела да се љути.

„Мој ђаволан“, тако збори,
 „Све на земљи троши време,
 А мог'о би лепо бити
 Поред мене, поред жене.
 Тако брзо заборави,
 Што је негда жудно хтео,
 Заборави крај казана,
 Како ми се силно клео.
 Клео на пак'о и бајаги
 Нек постане одмах бео,
 Ако мени не посвети
 Вечни живот његов цео.
 Не може ми нико рећи,
 Да ми стало за инатом,
 Сваки човек, па и ђаво,

Мора ићи за занатом.
Али то је преко јего,
Бог нека му за то плати,
Све на земљи, све на земљи,
А никако да се врати.
У сред посла заборавља
Загрљаја, стиска мога,
К'о да има на небеси
Конкурента озбиљнога.
Јест, ал' Творца ни бригеша,
У рају је вазда своме,
Па царује, па богује
На свом трону меканоме,
Он на земљу не испосла
Ни анђеле, слуге своје,
Сви су они у крај њега,
Небеске му песме поје.
Та, мој мужић добро знаде,
Какав нехат небо крије,
Слабу тамо бригу воде,
Да хватају муштерије.
Гле, у паклу врви, сипа,
Већ посташе врата мала,
А у рају и брава им
На капији зарђала.
Пре је чек'о чича неки,
Читав месец може бити,

Док му мога свети Петар
С тешком муком отворити.
Отворио, па је онда
Улаз чичи пречит' стао:
„Не смеш ући, јербо си се
— Док си чек'о — напсовао.“
Ој, ђаволе, мој ђаволе!
Док је нами таквог неба,
И без тога иду ствари
Куда треба, ил' не треба.
И када ме пушташ саму,
Ваистину није право,
Док на земљи тако иде,
Није тамо нуждан ђаво.
Шта ће ђаво, док их има
Мали, већи, понда виши, —
Док су једни као мачке,
А други су као миши? —
Шта ће ђаво, док се силни,
С правом оног слабог шора,
Један може све што хоће,
Други не мож' ни што мора? —
Шта ће ђаво, док у новцу
Сваки хоће да се дави?
У тој трци пре а после
Мора да се стрмоглави.
И мој ђаво опет за то

Све на земљи троши време,
 А мог'о би често бити
 Поред мене, поред жене.“ —

Бес је кида, није шала,
 Има жена баш и право.
 Ето вид'те, ко би рек'о,
 Да не ваља већ ни — ђаво.

IV.

И опет јој дошла чама,
 Међу руке главу скрила,
 Поглед стао, чело гори,
 Дубоко се замислила.
 Је л' том криво дуго време,
 Ил' безумље њено смело?
 Тек се пита: „Шта би било,
 Да учиним добро дело?
 Кад је неком дуго време,
 Свачега се онда сети,
 И ко јамчи, да се мени,
 Неће и рај још прохтети?
 Та боље је и у рају
 Накисела гледат' лица
 Премудрога Соломона
 И сто тридес'т мученица,
 Него овде, посред пакла,
 — Та то море није шала —

Ова чама, јербо сам се
Већем доста начекала!“

Сад се трже из тих мисли,
Грчеви је чисто стисли,
Та добро се чинит' може,
К'о и греси — са помисли.

Разгонила мисли такве,
Обузе је опет нада,
Баш у њеног ђаволана
Има, мисли, лепа брада...

За овим се опет диже,
По паклу се опет шеће,
Ал' се тешко расејава,
Увек мисли, на што неће,
Све је већма мисли силе,
Тако јој је, к'о да снева,
Нит грешнике више мучи,
Нити им се бар исмева.

Ал' ђавола јоште нема,
Види мужа лења, трома,
На земљи се опет изд'о,
За народног економа.

„Државу се ништ' не тиче!“ —
Ђаволове гласе речи —

„Ако неко неког може
Економски да пригњечи.“

Свет му тапше, кано да се

У том грдна мудрост скрива,
А ђаво се само смеје,
Купи душе, па — ужива.
Још га нема!.. А њој дође
И опета мис'о смела,
Не би л' ипак добро било,
Да учини добра дела.
Не у збиљи, тек у шали,
Не ни цело, него пола,
'нако само, што јој тако
Тек случајно дође воља.
Неће бити тако страшно,
А учини л', и то зна се,
У паклу се неће ватре
Само због тог да погасе.

V.

И учини добро дело!...
Некако јој чудно бива,
Поче савест да је гризе,
Ал' помало — тек ужива.
Није било одвећ лако,
Ал' ни тешко тако здраво,
Зна како је, па сад доста,
Дакле само што је право.
Тако мисли, али нуто
За добрим се добро ваља,

Да видите, та женица
Може ружно да накаља.

— — — — —
И понови добро дело!

Ех, маленкост вид'те то је...
Хоће л' јоште?... За што не би?

Сад и 'нако све једно је!

Ето вид'те, вид'те само,

Шта та врашка жена ради...

Хајде, хајде, и добро се

Дело може да оследи.

— — — Сад већ не зна шта је доста.

Пропала је, ја бих рек'о,

Јер је већем обузело

Задовољство чудно неко;

Задовољство пуно среће,

Задовољство пуно чара,

Какво само добро дело

У грудима људским ствара.

Обузе је — ох, та никад,

Никад не би њојзи тако,

Подала се са свим добру,

Заборави чак и пак'о!

Заборави прошлост целу,

И демона, свога бабу,

Свога мужа, па и самог

Деду свога, „хромог дабу“!

Скрхана је, нема моћи,
 Поглед диже у висину,
 Па пред Творцем свемогућим
 Бацила се у прашину.

„Мој Господе“, тако кличе,

„Победи ме твоја сила!“

— И пред њоме рајска врата
 Широм су се отворила.

„Слава небу! Слава, слава!“

До најлепше стиже мете!

И анђели невинашци

Засвираше у трумбете,

Херувими затегоше

На харфама танку жицу:

„Слава небу, које оте

Од ђавола ђаволицу.“

* * *

„Дед, започни што год с' женом!“

— Мргодно се чеше ђаво, —

Та дабогме, разуме се,

Не може му бити право.

Како ли је на ум пало

Толко добро, такој змији?!

Ал' већ ништа, од то доба

И ђаво је паметнији.

Зна он, да је дуго време,

За свакога болест права,
Знао и дотле, како оно
Цели пак'о препуњава.
Ал' шта може дуго време,
То од сада истом знаде:
Оно ствара светитељку
Од унуке „хромог дабе“.
Пословицу данас ову
У ђаволској уче школи:
*„Из дугога времена се
Ђаволица — Богу моли.“*

П р и ч а о з л у.

У прастаро доба, кад зло беше мало,
Грдним је камењем светом корачало,
Па је тим камењем људе нападало,
Неког засипало, неког претрпало.
Ал' наскоро за тим, ето муке клете,
— Јер се чак и људи полако памете —
Познаше камење и узроке праве,
Увидеше шта им разбијало главе,
И преко чега се тол'ко спотицали,
Па су се камењу с пута уклањали.

Клони га се мушко, дете, цура, жена,
Те на зло наишла рђава времена,
Тако омражено, не зна куд да пође,
Дошло му је скоро, да си главе дође,
Тада и опета промена се збила,
Нека даљна тета зло је походила.

„Па како си рано? Добро? Није? Него?“

„Ох, не питај тето, јер је преко јего,
Наскоро ћу рећи, збогом остај свете!
Чак и глупи људи већем се памете,
Камење ће моје на ме да се свали.
Клоне га се људи, јер га упознали;
Не могу да једем, не могу да спавам,
Шта ћу, мила тето, већем очајавам?“

Проговара тета: „Ако ћемо право,
Ти си јоште мали, па си невешт здраво,
Од грубог камења ко и бег'о не би,
Дед реци по души, реци према себи,
Мој драги синовче, зла се данас чине
Са више лукавства и више вештине.“

Зло ће на то рећи: „Нећу да се браним,
Ал' зар да убијам памуком меканим?“

„С памуком не иде, то је давно знано,
Ал' хтеднеш ме слушај', мој синовче, рано,
И даље с камењем удри на све стране,
Па ћеш опет многим да зацрниш дане,
И да вратиш себи потамнелог сјаја,
— Камен нема срца, нема осећаја —
Удри са камењем, то је згода права,
Јер свет само онда камен избегава,
Кад је то камење кано ово твоје,

Нетесано, грубо, упрљане боје.
 То камење грубо, страх и ужас буди,
 С правом га се дакле уклањају људи . . .“

И села је тета до синовца мала,
 Па му нешто дуго, много шапутала,
 А за то је време зло кржљаво, бедно,
 Непрестано расло, расло очигледно,
 Те данас из њега читав пак'о зија,
 Од патуљка мала, поста грдосија.
 Те и сад камењем засипа и слама,
 А за њиме људи трче хиљадама,
 Трче гомилама . . .

Ал' је то камење друкчијега реда,
 Друкчија му нарав, друкчије изгледа,
 Другојаче ране његов удар рађа,
 Друкчије убија, друкчије погађа.

Има, па је мало, ал' га скупо платиш,
 У руке га једва можеш да ухватиш,
 Облик му правилан, нежно је и бајно,
 А сјаји се сјајем као сунце сјајно.
 Свет не бега пред њим, к'о пред грубим стењем,
Бисером га зову и драгим камењем.

То драго камење и тај бисер мали,
 Силну жудњу рађа, грдан прохтев пали,

Сјај му срца згађа, к'о отровна стрела,
 Женскиње га носе око врата бела,
 Чак озбиљне људе жеђ за њиме мори,
 За њиме се граби разбојник у гори,
 За њиме је трка, какве рај не вреди,
 Вратови се ломе, нико се не штеди.
 То пусто камење, са варљивим сјајем,
 Купује се чашћу, кадшто отимањем,
 Понекад ласкањем и са уздисајем,
 Мазним загрљајем, срамним миловањем.
 Та сићушна зрнца, ал' нас љуто тлаче,
 Ал' се многа горка суза због њих плаче.
 Ала то камење многе беде ствара,
 Многи образ руши, многу част обара,
 Несреће у себи свакојакe крије,
 — Од највећег стења још је опасније.

А видите л' шећер? Сви га добро знамо,
 Па и то је камен, јесте камен само,
 Без срца и душе ка' и други ками,
 А опет нас зато привлачи и мами.
 И за њим је трка на беломе дану,
 И због њега многи презре здраву храну,
 И то не тек деца, не тек моме младе,
 Нег и многи људи оседеле браде.
 Шећер! Звучно име, па је тако сладак,
 Па се тако топи, па је тако гладак.

А то је што данас махом људи траже,
На друга се својства важност не полаже.
Уз „шећер“ се мора у мрак црн да крије,
Што је изврсније, боље, корисније.

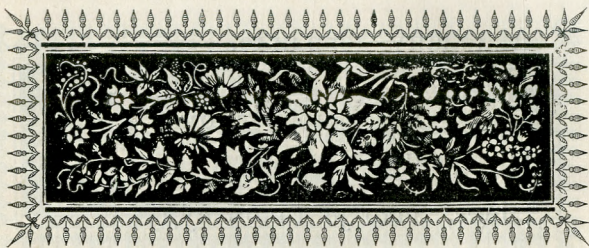
Још има камења, не баш глатког реда,
О коме се хвалом само приповеда,
Ми у то камење, верујемо слепо,
Јер је са свих страна умотано лепо.
Да је камен, то нам видет' можно није,
Јер се иза груди, дивних груди крије,
Или за осмехом невинога чара,
Ил' за речју, која мило проговара,
Иза ведре чела, анђеоског сјаја,
Ил' се најзад скрива иза загрљаја.
Но кад вео падне, понестане чара,
Заостане само: — *камен спотицања.*

Има после камен, задатак му змијски,
Обично је какав мрамор Караријски,
Од тога камења многим тиранима,
Многом освајачу, многим нељудима,
Споменике дигли, можда не баш трајне,
Ал' тек споменике велике и сјајне.
И због тог камења дивља трка траје,
Потоке нас крви тај тврд мрамор стаје,
За споменик такав и варљиву срећу,

Велики и силни све на коцку међу,
Благостање земље, силне људске главе,
У трци за отим, кољу, газе, даве,
Подјармљују земље и сред смртног крика
Побијених људи ишту — споменика.

А зло бодро мотри, шта по свету бива,
Па све већма расте, све више ужива,
Увид'ло је добро, куд кренуше дани,
За чим хоће данас сваки да се зграни,
Па и оно сада то начело брани,
Да најмање шкоди камен — нетесани.

Ђ у п.

На њему је пуно шара,
(Кол'ко управ', Бог га знаде,)
А леж'о је на долапу,
Леж'о тако од параде.

Леж'о тако, леж'о, леж'о,
Па му дошло да се хвали,
Што нит' склизну, нити паде,
Нит' га когод доле свали.

Нит' га ведро до сад луци,
А очува сјаја свога,
„Јел'те“, вели, „да сам велик,
Карактера челичнога?“

Ђупе разне, ђупе празне,
Слушале су такве хвале,
Докле нису на послетку,
Послушале, сверовале.

А долапу догрдило,
 Где се шуша велик ствара,
 Па у гњеву праведноме
 Ове речи изговара :

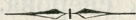
„Јест, лако је таком суду,
 Да остане здрав и цео,
 Увек сјајан, увек бео,
 Када стоји узалуду.

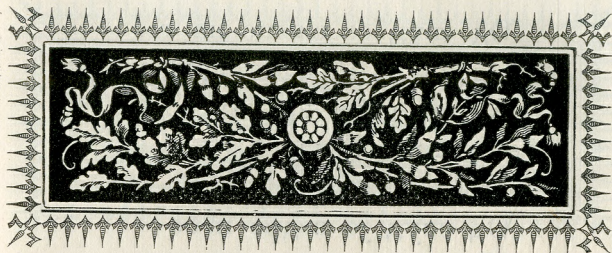
Нит' се вода у њег' лева,
 Нит' му крзну ко год шару,
 Нити ведро по њем' тресну,
 Нит' је био на бунару.

Па је л' снага што је цео?
 Је л' сјај прави, што је сјајан?
 Је л' истрајност што остаде
 На долапу дуготрајан?

Не презири оне друге,
 Гордељивче гадни, крути,
 Оне што су на бунару
 Можда мало окрзнати.

Је л' од тебе, да од тебе,
 Уважени ћупе, лепи,
 Вреднији су, заслужнији,
 Разбијени њини црепи.“

Загонетка.

Друкчи су данас дани,
Нису к'о оно пре,
Друкче је некад било,
Друкче је данас све.

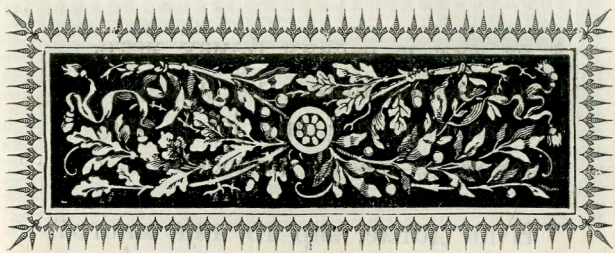
Некад је сваки план'о,
Па је у бесу свом,
Дрзн'о се да ти прети —
Песницом стиснутом.

Данаске тога нема,
(Ни од куд каква зла)
Не видиш чак ни лица
Срдита, мргодна.

Од свуд се смеше на те,
Од свуда благост ври,
Ал' од свуд на мах исти,
Све прште удари.

Од свуд је ведро небо
И ми смо *добри* сви,
Ал' да ми само знати:
Од куда громови?

Мома и удварач.

Дивотна је, пола света зна је —
 Дивотна је, али сирота је.
 Ко је узме, у део би му пало,
 Да испрва напати се мало,
 Ал' крај ње би рајске снове снив'о,
 Срећан био, па се наужив'о.

— — — Згрнуше се око њена стана,
 Читав метеж украј ње се ствара,
 Неко јој се озбиљно удвара,
 Други вели: „Лутко молована“,
 Али све то у дим ишчезава
Пред јунаком данашњега дана.

Нема дана, кад га зора рана
 Не затече украј њена стана,
 Па јој тепа, какви су јој баји,
 Из груди му кипте уздисаји,

А за тим је сасвим близу мете,
 Пис'о песме, шиљ'о јој букете,
 На све стране славу јој је вио,
 Именом се њеним поносио . . .

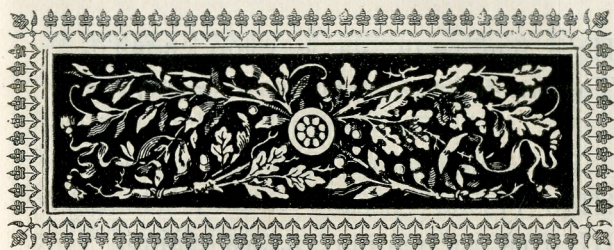
Е па дотле, зар то није много?
 Е па дотле, даље није мог'о,
 Јер да живот посвети јој цео,
 Нит би умео, а нити би смео,
 Јер крај ње би, њему у део пало,
 Да испрва чак пропати мало.

Дуго тако трајала је шала,
 Док га није мома упознала.
 Понда, понда, образ јој заруди,
 А реч јој се отела из груди:
 „Ил' ме љуби, или ме се мани,
 Ил' ме узми, ил' ме се окани.“

* * *

Ту су мому свуд слободом звали,
 А удварач — то су либерали.

Прича о грамзљивцу.

Разгрејан ваздух дош'о тежак, врео,
А он од жеђи скоро сагорео;
Дошло је дотле, да баш главом плати,
Десно и лево пред'о непознати,
А нигде воде, да грло оснажи,
Тек две три капи, он више не тражи;
Тек две три капи, да умор притаје,
Толко се ваљда и у паклу даје.

Тромо се креће, боји се и брине,
Хоће ли стићи до оне висине;
Напрегну силе, плаћени му труди,
Радостан узвик кликну му из груди,
— Онамо доле, међ' стењем се стеко,
Хладовит извор, није ни далеко.
Благо ли њему, сав у миљу плови,
— Капље се сјаје као алемови —

И за час тили, па је умор свлад'о,
То више беше, него што се над'о.

Но је ли збиља, или му се чини,
Што тутњи треском тамо у даљини?
Што се то пени и таласа сјајно,
На другој страни онако бескрајно?
Чисто би рек'о, да је море неко,
И јесте море — само је далеко . . .

По сјајном лицу, нови сјај му севн'о,
За тили часак читав се промен'о,
Скромна му жеља надимат' се стала,
Из груди мислиш зинула му хала,
Врела му крвца све се већма пали,
Сад му је извор дош'о тако мали,
Пре две три капи биле би му злато,
Сада би цело море непознато.
Нека је даље, нека је и бурно,
Жеђ ће му барем загасит' сигурно.

И крену тамо . . . Далеко је море,
Снага му мала, све му бива горе,
Не може више ни да иде право,
Погну се мало, а доцније здраво,
И најзад пузи, што човек не чини,
К'о црв се вуче по оној прашини.

И најзад стиже. Кличе: „Хвала Боже!
Сад видим да се и пузећи може.
Сада сам барем осигуран трајно,
Сад има воде, море је бескрајно.
Могу је пити, до последњих дана . . .“
— Јест има воде, ал' је вода слана,
То није вода, за ком чезну људи,
Та жеђ не гаси, него је још буди.
Множина њена, многи талас крије,
Нагнеш се над њом, по уст'ма те бије . . .

И он је пије . . . Он то водом зове,
Ал' к'о да пије саме пламенове.
Та је ли збиља, или само снева?
Што више пије, жеђ се разгорева.
Гле, мишља пређе, да би море мог'о,
Сад му је већем и капљица много,
Сада му извор не би био мали,
Вол'о би да се на њему разгали,
Али је доцне — час му се наврши
И он ће јадник жалосно да сврши.

Јо мору бесном, па још из даљине,
Допузи 'нако, к'о што црви чине,
Тај нема снаге, да на ноге стане,
Хтедне ли натраг, опет у прах пане,
Па и тај паде, сам се у гроб свали,
После га вали сами — претрпали.

Још и сад тресак таласа се чује,
Још и сад море многог примамљује,
Још и сад многом чист извор не прија,
Из многог и сад к'о да хала зија,
Још и сад несит многи мору креће,
У себи мисли: „Мене ваљда неће . . .“
А извор тихим жубором се слева,
Само га мало који разумева.

Говор цвећа.

Некад беху чуда нека,
Па вероват' кад би смели.
Људи су се издалека,
Преко цвећа разумели.

Да то беше врло давно,
То из тога судит' смемо,
Што ни виком не умемо,
Да се данас разумемо.

Сваки цветак знак је био:
Један, да си драгој мио,
Други црт'о јаде љуте,
Трећи шапт'о: „Чекаћу те.“

И стотину таких ствари,
Зборили су цвети мали,
Како су то наши стари
Љубавници доконали.

Они стари, ал' је мана
Што новији раде лоше,
Ти не траже баштована,
Него траже писмоноше.

Но признајмо, да и цвеће,
Грдну ману у се крије,
Јер ил' не зна, или неће,
Да запита најглавније.

Не зна питат': „Душо, рано,
Срца мога круно права,
Казуј сунце огрејано,
Шта ти баба „притјажава“ ?

Па нашто нам цветак худи,
Кад погодби само смеће?
О чем данас зборе људи,
За то нема речи цвеће.

Али опет цвеће знаде,
Многом чему да нас сети,
— Није само од параде —
Ал' га треба — разумети.

Ружа.

Ружа вели: „Позор брале,
На „дреновац“ беду свале,

Али руже нежне, мале,
Понајпре те окрваве.“

И још вели: „Мораш знати
Како ћеш ме очепати,
Па ил' ћеш ми бодље знати,
Или ћу ти — мирисати.“

Индијско цвеће.

Струк нам бледи, лишће жути,
Нестало нам чак и сјаја,
Од када смо истргнути
Из нашега завичаја.

Не могу нам дужит' дане,
Пећи ваше угрејане,
Нит нам боју натраг даше,
Од стаклета баште ваше.

Таворимо, шта и знамо,
Таворимо, чак без наде,
Што нам треба, може само
Отаџбина да нам даде.

Георгина.

Само лепа! То је мало,
Од мириса баш ни труни.
Па не треба да те буни,
Што је многом на ум пало,

Да запита твоје старе:
 Да л' кромпири што се виде,
 Из којих ти стабло иде,
 Могу барем да се баре?

Балска ружа.

Балска ружа проговара:
 „Некада ме друкче звали;
 Ал' од кад ме баштовани
 У том правцу неговали,
 Не бих само из пупољка,
 Лепше лишће истерали —
 Ја постадох лепша, мила,
 Ал' сам мирис изгубила.“

Босиљак.

Који за тим само вене,
 Ради света, лепог цвета,
 За грудима да задене,
 Не маша се никад мене.

Ал' ком срце жељу скрива,
 У мирису да ужива,
 Да га пуста жеља мине —
 У собицу уноси ме.

Кад ми праву вредност схвати,
 Ни места ми не зна дати,

Него ће ме често пути
— За икону заденути.

Стidak.

Стид је био, па се изгубио,
А ја стidak, срце ми се слама,
Нит ко ради, да ме где посади,
Ничем само још по ливадама.

Па и онде немам мира права,
Поветарац долеће ми тији,
По зеленој трави дошаптава:
„Стidak некад био руменији!“

Алоје.

Сто пролећа, зиме, лета,
Чека, чека, док процвета.
— Све не може брзо ићи,
Зло по оног, ко се врати,
Свачему ће време стићи,
Само треба дочекати.

Љубишица.

Сред студених, хладних дана,
И сред снега навејана,
Кад природа тврдо спава
И кад многи очајава,

Да још дуго, дуго неће
 Изникнути прво цвеће,
 Нити доћи премалеће —
 Љубичица већ се креће.

Патница је она права
 Од зиме се мушки брани,
 Ал' је нада загрејава,
 Да ће доћи лепши дани,
 Па кад дођу, она смела
 Са мирисом већ нас слади . . .
 Мало људи тако дела,
 Много цвеће тако ради.

Уметничко цвеће.

На нами ти роде, рано,
 Има крпа разна кроја,
 Поврх крпа разних боја,
 А све лепо дотерано.

Порицати нико неће,
 У нами је вредност нека,
 Јер и ми смо неко цвеће,
 Кад нас гледаш издалека.

Ко нас гледа, тај не страда;
 Ал' преварен онај бива,
 Ко нас узме, па се нада,
 Да мирише и ужива.

Бокор цвећа.

Сваки цветак, мањи, већи,
 Сваки има чара свога,
 То се смело може рећи,
 Без ласкања икаквога.
 Јесте, јесте, али, али,
 У томе је мука клета,
 Пред бокором када будеш,
 Да узбереш за се цвета: —
 Треба добро да се пазиш,
 Да на гују не нагазиш.

Сунцокрет.

Док за сунцем главу креће,
 Док му поглед небу леће,
 Дођу људи, па га гледе,
 Је л' већ зрело, да га цеде.
 Врапчићи му за врат стају,
 Сити га се накљуцају;
 А он — то је слика ретка —
 Тера даље, к'о с почетка.

— — — — —
 Има људи који мисле,
 Да сунцокрет смисла нема,
 О бедама, што га стисле,
 И о оном што се спрема.
 Но ти људи лоше виде,

Има и он мисли јаче,
Али својим путем иде —
Јер не може другојаче.

Гомила цвећа.

Један цветак и не више,
Најдивније замирише.
Ко букете цвећа воли,
Тога често глава боли.
Крај стотине човек сам је.
Многи мирис — отрован је.

Рузмарин.

Ништ' не траје одвећ дуго,
Свет о новом увек сања,
Сваког часа дође друго,
Нарочито код венчања.

Није увек тако било,
Да се најпре мора знати,
Шта ће баба цури дати,
И кол'ко ће набројати.

И друго нас љуто дира,
У свему је друга слика,
Место гајди често свира,
Боже прости — хармоника.

И у свему, свему, свему,
Обичај се нови спрема,
О љубави речи нема,
Поштовању ни спомена.

И сам женик канда дрема,
Код венчаног данас чина,
Ничег старог више нема,
Ничег, осим рузмарина.

Споменак.

Свуда истом бојом горим,
Свуд сам једног истог кова,
Ал' у врту друго зборим,
Друго зборим — сред Косова.

* * *

Најмањи сам међу цвећем,
И баш мој су цветак мали,
За тај пос'о изабрали,
На сећање да покрећем.
И још да сам мањи много,
(Тако ми се барем сања)
Подсећат' би сваког мог'о
— Ком је стало до сећања.
Али ко се тешко сећа,
Том је залуд цвећа већа,

Том да човек нешто уме,
 Из највеће старе шуме,
 Да најтежу буџу скине,
 Од најдебље дреновине; —
 Па кад би га њоме бијо,
 Још га не би подсетио.

Цвет од грозда.

„Нико није красан био,
 Ко се са мном закитио.“

Није вајде, нећу крити,
 На чокоту могу бити
 Сто година, па се неће,
 Нико са мном закитити.

Са мојим се цветом људи
 Поднаките к'о за шалу,
 Кад су пуни са мном суди,
 Кад миришем у бокалу.

Ал' ја нисам духа лења,
 Нит мирујем, нити спавам,
 Него им се без призрења,
 На носови расцветавам.

Чкаљ.

Многи мисле да је штета,
 Што на свету и чкаљ цвета,

— — — И магарац воли цвеће,
 Па би био пос'о цео,
 Када чкаља не би било,
 Он би онда — руже јео.

Цена цвећа.

Порицати нико неће,
 Да је скупље било цвеће,
 И већа му расла слава,
 — Док је било бадава.

Но од кад се, добри Боже,
 Многи стручак купит' може,
 Те бадава више није,
 Сад је цвеће — јефтиније.

Значај цвећа.

Разно значи оно цвеће,
 Разне мисли оно буди,
 Што мртвацу познатоме,
 Тако радо шаљу људи.

Разно значи, али многи
 Онај венац зато да му,
 Што к'о вели: „Зашто не би,
 Сад и 'нако не треба му.“

* * *

А шта људе на то креће,
 Кад некое често пута,
 Посипају испред пута,
 Руже, венце, разно цвеће.

Некад даје јавно мњење
 Тиме своје поверење,
 А некада само то је:
 „Има цвећа — јефтино је.“

Лаворово лишће.

С лавор-венцем обично се
 Награђује слава права,
 С лавор-лишћем неплетеним,
 Јело нам се зачињава.

Лавор венац, к'о признање
 Народнога срца врела,
 Многи доби мало касно,
 Кад му нема ни пепела.

Али многе, врло многе
 Срећнима би опет звали,
 Да им нису за живота
 Од лавора венац дали.

Јер ти многи кад га добе,
 Прво им је онда дело,

Рашчупају с венца лишће
И зачине своје јело.

Бадава се после туже,
И кукају: „Авај мени“!
Што у лонцу једном скуваш,
То се више — не зелени.

Ледено цвеће.

Сред студених, хладних дана,
Кад нестане многим храна,
У собици сиротана,
Где је пећка негрејана; —
Тамо често, много пута,
Сред прозора замрзнута
(По изгледу бар бих рек'о)
Нахвата се цвеће неко.
А то цвеће, које тамо
Све трепери, блиста сјаји,
Није друго, него само,
Захлађени уздисаји . . .
То нам цвеће приповеда,
Јаде, боле најстрашније,
То је цвеће ђаволима
Без све сумње најмилије,
А по људе биће увек
Тако цвеће — најсрамније.

Сунцокрет.

Сред великог има света
Надувених сунцокрета,
Који мисле, сунце креће,
Туд, куд њино макне цвеће.
— Њина глупост и не снива,
Да обратно управ бива.

Прича о пацову.

У комори многу сместили су храну,
— Има тамо свега као у дућану —
Тамо ти је брашно, тамо риба слана,
На полици има воћа укувана,
У буцаку маст је у лонцима пуним,
А већ сир и друго, то и не рачуним.
Домаћици мило, та ту се прелива,
Ал' још неког има, ко с њоме ужива.
То је пацов стари, са у кући знаном
Породицом својом много-поштованом.

— Ху, пацови млади ал' јестиво кроје,
Од јела се силна и уши им гоје,
Та то се конаби, тлаци а не друго,
Па све само шапћу: „Подрж' боже дуго“.
Тако шапћу млади, али пацов стари,
Преврће по глави врло крупне ствари,

Па говори често сред веселог шума :
 „Тек немојте сметнут' пацоловку с ума“
 — Тад ће неко рећи (најмлађи је био)
 „Ти си канда, деда, ноћас ружно снιο,
 Кад нас опет мучиш с пацоловком туди,
 Кано да смо пусти, кано да смо луди.
 Сто пута си прич'о о тој врашкој сили,
 Па и нокти наши већ су научили,
 Да нам пацоловка понајвише шкоди,
 Да најшира стаза баш ка њојзи води,
 Јербо жене мудре, од вајкада знају,
 Да наместе замку на најлепшем крају,
 Нити мораш пузит', нити да се пењеш,
 Нити да провлачиш, нит мучиш, нит стењеш
 А по среди замке на видику ока
 Обично је комад најслађега смока,
 Свако може лизнут', који само хоће,
 Јест — ал' то је наше забрањено воће.
 За пацове то је (к'о што свуда знају)
 Што за људе беше јабука у рају,
 Ал' у мозгу нашем није она тама,
 К'о код оног људског праоца Адама.
 Домаћица свака, баш к'о Ева права,
 Бадава нам мамац пржи, искувава,
 Сваки пацов прави још из раја зна је,
 Па са муком једе своје залогаје;
 Пре ће тесним путем ка добру да пође,

Да се мучи, пење, док до цели дође,
Нег широком стазом, где нико не крати,
Да лакомо пође, па да се ухвати.
Ето видиш, деко, ми то добро знамо,
Па придики твоје већ и не слушамо.“

Слуша стари пацов, па му вели тужно:
„Добар ти је језик, не говориш ружно,
Али код нас синко није к’о код људи,
По речма се пацов никада не суди,
У нас нема школа, нит се слова саде,
Код нас су мудраци, који мудро раде;
Видећу ти мудрост, видећу што вредиш,
Ако се сачуваш, па и ти оседиш.“

То у зиму беше. Ал’ почекај мало,
У комори нагло празнити се стало,
Нема више масти оде риба слана,
Понестало воћа слатка, укувана,
Пре је канда било и тичија млека,
Сада ни мекиња, барем ради лека.
Тек у углу стоје, па се тамо кваре,
Домаћице младе папучице старе,
Домаћин је можда о њима и снив’о,
А сигурно да је под њима ужив’о,
Али пацов брате за те нежне ствари,
Нити има смисла, нити за њих мари,

Воли и кожуру, коју плесан крије,
Него папучице ма и најнежније.

Ал' кожуре нема, ил' се бар не броји,
Она што на замци примамљиво стоји.
Ко сад у њу гледа, на чудо га сећа,
Јер и сваког дана, к'о да је све већа,
Пре је била врло незнатна и мала,
А није ни тако лепо мирисала;
Понда замци канда још је лакше прићи,
Та и не можеш је никако обићи,
То је Евин пос'о, па сад реците право,
Није л' змијска варка, није л' жена ђаво?
Него дај да виде, каква је то справа,
Од које их тако давно мори страва?
Не морају близу, подаље ће стати,
Нузгред ће и мамац моћи мирисати.

И приђоше замци, приђоше их више,
Па није ни страшна, па како мирише.
И баш у тој замци дедови им мили,
На ужасан начин главе погубили.
Тако иде прича од оца на сина,
А у ствари можда није ни истина,
Ил' су може бити погубили главе,
Који слепи беху и невеже праве,
А други су вешти — па ма млади, мали,

Омастили брке, па се још смејали.
 Разуме се треба опрезно и лепо,
 А не тек насрнут' несмишљено, слепо;
 — Зар је нужно замка, да се трза, шора,
 Не иде ли лепо, силом се не мора.
 Тако мисле многи, па и онај млади,
 А он како мисли, онако и ради.
 Ником ништ не вели, ноћас ће да буде,
 Кад кожуру смакне, сви ће да се чуде.

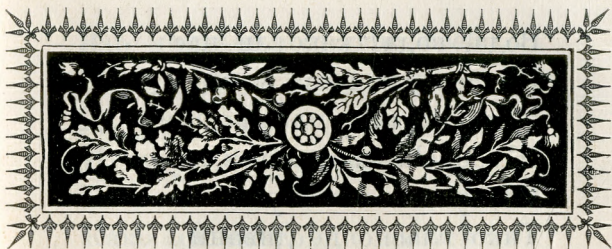

Шта је после било, то је ноћца скрила,
 Тек се пацоловка над њим заклопила.

За тренутак мали поче да се брани,
 Ал' тренутак само, па се обнезнани,
 Затим тужно цичи: „куку мени јао!“
 Од муке је оба брка почупао,
 Главом гвожђе бије, сам се себи свети,
 Нека прска глава, кад нема памети.
 — Толико се бијо, колко год је мог'о,
 Да и оном гвожђу беше већем много.
 Зарђане шипке, помало га жале,
 Па га најзад 'вако поучават' стале:
 „Боље би ти било, да те нема жива,
 Ал' што бијеш главу? Глава није крива,
 Не потичу мисли увек испод чела,

Није тебе глава овамо довела,
Твоја глава слабо о овом је знала,
Него су ти црсва промишљати стала:
— Кад су црева пуна, тада немај страве
Тад се она правим својим послом баве,
Ал' када су празна, те без посла трају,
Онда већ и она мудровати стају.
Кад снег вејат' почне, увела је трава,
А кад црева мисле, пропала је глава.“

Ж е н а.

ред озбиљног, тешког рада,
Буде да те умор свлада;
Грло ти се стеже, суши,
У груд'ма те нешто гуши;
Чисто ни сам не знаш шта је,
Тек ти нешто не достаје.
И већ скоро очајаваш;
Али гутљај бистре воде,
Па у бестраг умор оде
И ти даље истрајаваш.
— То ће вода учинити.
А имаш ли милу драгу,
Поглед њен ће доста бити
Да ти даде нову снагу.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.

Вода, вода! како ли нас
По некада силно мами,
Ком још нису њени вали,
Жуборећи шапутали,
Шапутали о чему се
Тако гласно не дивани
Кога река још не дражи?
Сваки вал ти прохтев буди,
Већ те жубор њезин снажи
И на њене падаш груди.
У сигрању, миловању,
Понесе те, занесе те . . .
Хај, сретни су они часи,
Сред таласи, сред таласи. —
Тако вода, река њена.
А тако је често жена.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.

Вода, вода! Погле само
Како нам се мирна чини,
Али ретко кад познамо,
Шта све крије у дубини.
Где, како се сјаје, блиста!
Има л' иког који слути,
Да ће тако светла, чиста,
Иком ишта да замути?!

Зар мишљења другог треба,
Све се већма увераваш,
Да у њојзи видиш неба,
И ти јој се повераваш.
Њени мали, меки вали,
Како ли ти груди краве?
Занесу те, понесу те,
Па саране и — удаве.
И опет је река чиста,
Невинашце к'о кад спава,
И даље се сјаје, блиста
У њој небо одсјајава.
То зна вода, река њена,
А понека зна и жена.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.

Свет је диван! а ко тражи
Лепоте би наш'о свуда,
Али нема праве дражи,
Где бар поток не кривуда.
У игрању, таласању,
Лагано се напред креће,
Оживљава, улешшава,
Шуме, доље, дрвље, цвеће.
Некад стена тврда, крута,
Препречи му даље пута,

Али вали ситни, мали,
Око стене завитлали,
Па к'о да јој зборе нешто;
Њихов жубор ласка, кара,
Подилазе тако вешто,
Запљускују с тол'ко чара.
И за мало, а већ стена,
Тврда стена подривена.
Скамењено, зачуђено
Гледа круто чело њено,
Где се вали сред ње гоне,
Где све дубље у њу роне,
Па се неком даљњем крају
Подсмешљиво таласају. —
Застиде се камен тврди,
Али не зна да се срди,
Све се тако мазно збило,
Да му већ и самом мило.
То зна вода, њена пена,
А понека зна и жена.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.
Но тај поток узак, мали,
Са његови ситни вали,
Некад тихо шумит' стане
Кроз ливаде и пољане.

Ти већ мислиш да си згле'н'о
Невинашце безазлено,
Што постоји само с тога,
Да пољане украшава,
И лептирак да би мога'
Уз жубор му слађе спава',
Ил' би најзад цел му била,
Да окупа птици крила?!
Али буде доста пути,
Бистар поток да замути;
Они мали ситни вали,
Брзим током брзат' стају,
Па порасту, набујају,
Побесе се, подивљају.
Треском поток вале хита,
Проваљује из корита;
Песак, блато, кладе ваља,
Сикће, пени, топи, каља.
На далеко тако проби,
На далеко свуда поли,
Ко да му се у утроби
Пробудили сви ђаволи.
За мало се друго збило.
Неста хуке, треска, страве,
Неста тутња и ломњаве,
Поток струји опет мило,
Као да се мало пређе

Није ништа догодило.
— Да таквих вода има,
Мислим, смело рећи сме се,
А збориш ли о женскимa,
Оно друго разуме се.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.

Буде усред топлих дана,
Сред ваздуха загрејана,
Гдено дрвље, цвеће, трава
Вене, суши, малаксава,
Да већ стрепиш: зраци врели
Све су спекли, сагорели.
Тад се управ чудо збуде,
По шумама, пољу, свуде,
Бујније је него прије,
Цвеће дише веселије.
Не шкоди му више лако
Што га врело сунце пали,
Ал' не види узрок свако,
Јер је врло, врло мали.
То су капи бистре росе,
Што их ведро небо даје,
Поветарци што их носе
(Невидовно, из потаје).
Те без шума и без треска,

Скривајући свога блеска
Свему нову снагу дају,
Од трулежи заклањају.
То је вода, роса њена,
А така је некад жена.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.

Усред лепих, ведрих дана
Тек зацрни са свих страна
И где само чудна чуда!
Црнило је одонуда,
Од куда нам сјајит' треба
Са висока божја неба. —
Нису богме добри знаци,
Биће тутња, треска, кише,
Опасни су сви облаци,
Али бели понајвише.
И ти бели догрдели,
Злогрдели, зацрнели,
Лед се просу уз тутњаву,
Грмљавину и ломњаву.
„То из „твога неба“ пада“,
Многи куне по сто пути,
Јер почини триста јада,
Ал' најбоље да се ћути.
Јер и то је вода само,

Оно друго знамо, знамо.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.

Песничка је управ слика
А осећај диван буди,
Она вода плаволика
Што је морем зову људи,
Површина одсјајава,
На дну своме бисер скрива,
Треба само момка права
Да заплива и ужива.
Хоће л' бисер, ко му брани?
На дну лежи небројани,
И зрнце ће доста бити,
Само треба заронити.
Да понесе море, зна те,
У светове непознате,
А те капи, сме се рећи,
Носе терет понајвећи.
То зна вода, мора њена,
А по некад зна и жена.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.

Бива да си силно свик'о,
На то море плаволико,
За њ везујеш своје дане,

А оно те тек обмане,
Бисер тражиш, на дно с'лазиш,
А на песак наилазиш,
Па је глатко, змија права,
Па те мило завашава,
Ти не слугиш, шта све крије,
Повериш му најмилије,
Лађу, друштво, себе сама,
И све платиш обманама.
— Да. Јер буде силно пута,
Да са треском, риком, хуком,
Сломи, разби и прогута,
Што си тешком стек'о муком.
Тако вода, мора њена,
А то видиш зна и жена.
Ти најбоље знадеш Боже,
Шта све жена зна и може.

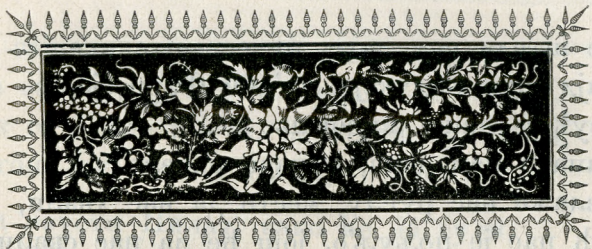
* * *

Ето вода уме тако,
Неједнако, свакојако,
Триста пут' се ратосиљаш,
Сто је пута благосиљаш:
Некада је пуна сласти,
Некада те упропасти;
Некада је мелем прави,
Некад топи, некад дави;

Сад је роса, сад је море,
Што прилике од ње створе.
— Том су сличне женске слике,
Неједнаке разнолике,
Ал' и оне криве нису,
Прилике су, прилике су...

Шта све вода у се скрива
Дуго човек није снив'о;
Хтео је у њој да ужива,
Бој'о је се, потцењив'о.
Није ум'о њом да влада,
Вредност њену није знао,
Докле није изненада
Снагу паре упознао,
И у пари другу верну,
А шта јоште у се крије,
Какву корист неизмерну,
Увидеће зар доцније,
То би с водом, с паром њеном
То донекле и са женом.
Једва човек може снити,
Шта ће жена учинити
Кад наступе тако звани
— Лепши дани.

П и л а т о в л е г е н .

Црн осван'о петак! Пилат се већ буди,
Важан спор му треба данас да пресуди;
Данас ће се видет' шта и колко вреди,
Одмереним кроком у судницу греди.
(У себи се куне, да с правца не скреће,
Исусовом крвљу руке прљат' неће).
На челу му мудрост, на лицу поштење,
— Око њега врева, узбурканост, врење,
А светиња виче: Држ' га боже здрава!
Живео наш Пилат! Понцијусу слава!

Суђење се поче... Чуј, Кајафа збори,
Из ока му пламен грдне мржње гори,
Глас му тутњи тутњем к'о да громом бије,
Оптужбе још нико не чу ужасније.
Он не вели: Судче, славу нам одбрани,
Гле, Исус нам стоји на противној страни;

Не штеди нам дике, првосвештенике,
 Хајд што Садукеје, ал' ни Фарисеје,
 Осуђује наше живовање цело,
 Напада нам дела, напада начело;
 Излаже нас руглу, место да нас хвали,
 Већ нас је пољуљ'о, још ће да нас свали.
 Ох, угаси сунце, кад нам пропаст значи,
 Јер ће наше жишке сасвим да помрачи.
 — Не, не збори тако, но Исуса тужи,
 Како Бога хули, како веру ружи,
 Како метеж ствара и цркву обара . . .
 Он Исуса жали, али, али, али . . .
 Боље један човек нека главом плати,
 Него читав народ да се суноврати.

Зачу Пилат тужбу, зачу ал' и виде,
 Да њу злоба ствара, да из мржње иде,
 Спазио, шта душу Кајафину гњечи,
 Види да је тужба само: речи, речи,
 Па и он загрме: „Црн ми, ко се свети,
 Мислите да немам срца ни памети;
 На невину жртву дигла вам се рука,
 Везасте га ено к'о горска хајдука,
 Па би јоште хтели (гле неправде пуке!)
 Са невином крвљу да упрљам руке
 Да згазим на своје чисто уверење,
 Да згазим на закон, правду и поштење“,

Па заврши онда намрштена лица :

„Ја сам судач знајте, судач, не убијца
Нек се дакле пусти, не треба му мрети,
У томе ћу смислу пресуду донети“.

Кад изусти Пилат, како ће да суди,
Фарисеју многим стегнуле се груди,
Шта зар да се пусти, да им даље смеће,
Шта зар да се пусти, не то бити неће?!

Комешање њино све то јаче бива,

Па се у гунђање најпосле излива,

А од остраг тамо неко смело виче :

„Шта зар да се пусти?! То се цара тиче.

Царем се назив’о по целој граду,

Та зар још колајну зато да му даду?!“

И гунђање расте, неће да се смири,

Па се из дворане на улицу шири,

А онде се разви у тутњаву праву :

„Распни Назарена! Не штеди му главу!“

Занемио Пилат — том се није над’о,

Затрч’о се мало, осорно се влад’о,

Па шта сад да ради? Метеж јоште траје,

Да ли да окрене најкрупније краје,

Из малене ствари велику да гради?

Не, најбоље биће, паметно да ради:

У дворани врити све је јаче стало,

Дај да у тај пламен успе воде мало,

Па започе строго: „Сад више ни речи,
 Најмање гунђање закон строго пречи;
 У судници метеж, то је већем много,
 Започето нисам ни довршит' мог'о;
 Изрек'о сам дакле: не треба му мрети
 И у том ћу смислу пресуду донети,
 Ал' наука, видех, Исусова нова,
 Има тамних речи, двосмислена кова,
 Зато нек се пусти, али му се крати,
 Да се икад више овамо поврати“

И Пилат је мнио: извук'о се вешто,
 Ал' је с ума сметн'о сасвим друго нешто,
 Кад се мало воде сред пламена лева,
 Тад се пламен с отим већма разгорева,
 Па и његов предлог нико не усваја,
 Фарисеји сикћу, врева се удваја,
 А неко подвикну: „Чудни ти рачуни,
 Тераш Христа даље, да и тамо буни.“
 И све се у већем Пилат чуду стек'о,
 Не зна шта да ради, не зна шта би рек'о,
 Док му стиже абер, кој' му снагу слама,
 Да сведока нових има стотинама,
 А грађани многи као изаслани,
 Дошли су му молбом, па га изазвали,
 А веле му: „Судче, Исус ружно труни,
 Не пуштај га жива, да и даље буни;

Јудеји признају једног цара само,
Два се цара кажу, .. једног не требамо.“
Пилату се стужи, Исуса га жао,
Да га може спасти, он би много дао,
Види, да из злобе цела тужба поста,
Види, да је невин, ал' то није доста.
Да га просто пусти, (та и он је мали)
На себе ће грдну омразу да свали,
А баш они туже, они хоће крви.
Међу Јудејима, који-но су први,
Понда опет могу ако им не гове,
Да код самог цара против њега рове . .
Ал' је Пилат мудар! та га мисао снажи,
Те започе нова излаза да тражи.

И „сретне“ се мисли у Пилату буде,
Он ће спасти Христа, јер познаје људе,
Кад се међу руљом бес и јарост шири,
Тад ће руљу шала најпре да умири,
Престаће да гунђа, да мумла, да грди,
(Ко се смејат' почне, више се не срди)
А кад јарост прође, кад престане вреће,
Пробудит' је лако онда сажаљење,
Где је дух умирен, ту освета спава,
И најмања казна, ту задовољава;
А где јарост бесни, и где страсти даве,
Тамо није доста, па да кидаш главе.

И Пилат налаже слугама шта жели,
 Исуса пред народ на алтан извели,
 Док се народ зглено, док је оком трен'о,
 Исусу облаче одело црвено,
 (Црвено одело значи власт и срећу)
 Круну — ал' од трња — на главу му мећу,
 У руке му дају тек из шале дрске,
 Царски скиптар дају, ал' скиптар од трске
 А над њиме ова исписали слова:
 „Исус Назарејски, владалац Јудејски!“
 То тек само пише, али нуто срама,
 За њиме војници стоје камџијама,
 Па чекају само да почети могу,
 А дотле се Христу клањају к'о богу,
 Вију се пред њиме, бајаги гаштују,
 Земљу пред њим љубе, ал' му лице пљују

Народ све то гледа, гледа па ужива,
 Бесна му се јарост у кикот прелива,
 Клицање се дигло, не знаш ко ће боље,
 Светина је сада најдивније воље,
 Нити се ко срди, нити се ко буни,
 Баш је Пилат ум'о дивно да рачуни,
 Још док дођу шибе, смеј ће да утрне,
 Положај ће с нова да се преобрне,
 Све ће махом бити на Христовој страни,
 Сав ће народ викат': Доста је, и мани.

Пилат бодро мотри како теку ствари,
Па у себи мисли, баш сам лисац стари,
Кад му слуга нагло шану речи ове:
„Господине силни; госпођа вас зове,
Дочула је нешто, што јој душу слама,
Похитајте брзо, сва је у сузама,
Велике вам, силне, опасности прете,
Не судите ништа, док је не чујете.“

Мргоди се Пилат, рђаво му гове,
Што га сад баш жена из суднице зове,
Стан му стоји преко, а мучи га страва,
Не зове га ваљда Клавдија бадава;
За часак ће мали њојзи да се сврати,
Свет ће да се смеје, докле се он врати.

И пожури преко, Клавдија га чека,
Да је бледа лика, види из далека,
А она му вели: „Шта си чинит' стао,
Верујеш ли Зевса, зар те није жао?!
Јутрос си се клео, да с правца не крећеш,
Да невином крвљу руке прљат' не ћеш . . .
Знаш да злоба само смрт Исусу кује,
А мени се ружно, страшно предсказује,
Ох, Понције друже, зар то смеде бити,
Зар толико срама мог'а допустити?“

Пилат благим оком плачну жену глед'о,
Па јој мило вели: „Смири ми се чедо!

За што тако чиним, доцније ћеш знати,
Што сам рек'о, рек'о, то ћу одржати.
Спор постаде крупан, није више мали,
Фарисеји метеж читав изазвали,
Ствар се, кажу, управ' самог цара тиче,
Па и мене самог стали да сумњиче.
Но гле, смеј изађе из њихове буне,
Крупно ће им данас помрсит' рачуне,
За мало ћеш видет', што ти душа воли,
Сам ће народ листом за Христа да моли.“

„А зар ћеш допустит', Понцијусе друже,
Да Исуса бију, да га даље руже?
С тим би презирање целог света стек'о,
Да је Исус невин, сам си јуче рек'о.“

„Допуштам ти жено, да се мазит' умеш,
Ал' оваке ствари, веруј, не разумеш,
Ако му од бича не поштедим лица,
То је да му спасем главу од убица.“

„А зар је то главно, да се глава штеди?
Зар и глава више од образа вреди?
Да га бијеш, хоћеш, к'о скитницу праву,
Ох, тада је боље да му скинеш главу.
Ти си главни судач, слободно ти мњење,
Па не смеш да браниш своје уверење,

Но допушташ да се Фарисеји свете:
— Распните га боље, но да га пљујете.
Ти би добро хтео, ал' кад не мож' лако,
Малодушно клону, па ћеш наопако,
Ти би добро хтео, ал' кад руља прети,
И зар тада одмах и бога распети?
Није дотле дошло! Ал' си клизат' стао,
А ко клизат' почне, у полу је пао,
Скоро цело јутро то клизање траја,
Па можеш ли знати, кад ће бити краја?
Ти сам себи поче тешкоће да рађаш,
У место да судиш а ти се погађаш;
— До сад сваком беше и штете и срама,
Когод се погађ'о јоште са Јудама.
Ох, грозна су средства, којима се служе,
Пази, да се љуто не превариш, друже!“

На пољу се опет к'о гунђање чује,
Клицање и смеј се нагло примирује;
Суђење се ово у бескрајност вуче,
Камције су спремне, па што га не туче.
И Пилат се крену препун журбе пуке,
Клавдија му страсно дохватила руке,
Сузама му вели: „Зар се тако крећеш,
Обреци ми, да га ни дирнути нећеш,
Знај, ужасне слутње сламају ми груди;
Исус није човек, више је но људи.

Долази ми тако, глас ми каже неки,
Да те сад већ куну векови далеки.“

Отрже се Пилат, па немило збори:
„Женске слабе груди увек слутња мори,
За послове мушке треба нарав јача,
С тог за жену није да се у то пача.“
И отиде Пилат а за тренут мали,
Бичеви се зраком дивље завитлали;
Ал' најбоље човек овде да зажмури,
Са Исуса крвца низ образе цури,
Он се чврсто држи, не рече ни јао,
Ал' је већ и црној земљи дошло жао.

Тад смишљено Пилат пред народ изаш'о:
„За чим Исус пође, сад је, вели, наш'о,
Томе цару славном, харача смо дали,
Сигурно се неће ником да похвали;
Но сад да га пустим, иде Пасха славна,
А код вас је такав обичај одавна,
Очи тога дана, рад царева лица,
Да отпустим каквог вашег преступника.“

Али Фарисеји без срца и срама,
Расули се мудро по свим гомилама,
Па надали дреку: „Нисмо на тој страни,
Отпусти Варнаву, Исуса стамани!“

„Стамани га, распни“, тако се разлеже,
У Пилату груд се па и грло стеже,
Те промуца само побледела лица :

„Варнава је хајдук, отимач, убица!“
Али од свуд вичу: „Брани царско право,
Јер се Исус дрско за цара издав’о.“

„Распни Назарена!“ тако бруји свуда,
И Пилат већ виде, да сад нема куда,
Сада виде, да се затрчао здраво,
Сад виде, да има Клавдија му право,
Затрч’о се здраво, не мож’ да се врати,
То ће Исус невин и главом да плати.

И Пилат се пред’о, тек толико вели:
„Народ тако жели, ви сте тако хтели,
Нек се дакле распне, нек му пада глава,
А нека се пусти разбојник Варнава.“

Улицом се урлик весели разлеже,
У Пилату груд се све то већма стеже,
Тако му је тешко с догађаја тога,
Као да је на смрт осудио Бога.
Неће л’ збиља због тог на презрење наћи,
Па како ће жени на очи изаћи?
Тад се нечег сети, Исус ће умрети,
Ал’ њега, Пилата неће људство клети;

Опраће се Пилат, опраће се знајте,
 Гордо заповеда: „Леген воде дајте!“
 У помоћ је Бога Јупитера звао,
 Па је онда дуго, дуго руке прао,
 И тада му лакну, савест му се смири,
 У судскоме столу поносно се шири,
 А светини у брк проговара смело:
 „Осуда је ваша, то је ваше дело,
 Ја сам опр'о руке од осуде гадне,
 На вас и на децу крв ће та да падне.“

Осуђена Христа на Голготу вуку
 И опет га муче и пљују и туку,
 Ал' Пилату више није баш ни жао,
 Руке су му чисте, три пут их је прао.

И стиг'о је дома, па Клавдију тражи,
 Хтео би да је смири, хоће да је блажи,
 И нађе је бледу, бол јој душу слама,
 Несретна се гуши, дави у сузама.

Жао га тужне жене, па јој вели благо:

„Утишај се снаго, чедо моје драго!“

И приђе јој ближе, да јој образ мази,
 Ал' Клавдију к'о да спопадоше врази,
 Као гуја цикну, к'о х'јена се диже:
 „Крваве ти руке, не иди ми ближе“.

Устукнуо Пилат! У чуду се нађе,
 Види, што од мазне грлице изађе,

Па збуњено онда бранити се стао :
 „Чисте су ми руке, сад сам их баш прао.“
 „Чисте су ти руке?! И ти гајиш веру,
 Да се таке пеге у легену перу;
 Те кржаве пеге, о мој јадни друже,
 Не може да спере нити да оструже
 Ни јорданска река, ни море дубоко,
 Ни генисаретско језеро широко,
 Чак ни вечност таке пеге не угуши,
 Јер нису на телу, него су на души.“

И Пилат би опет Клавдију да блажи:
 Разна средства проба и начине тражи,
 Ал' Клавдији данас баш ништа не гове,
 Бадава је сунцем и Венером зове,
 Бадава јој мази диван образ бео,
 Она само шапће: „Крвав си ми цео!“
 Тад јој нуди свилу, нуди златне шаре,
 Нуди корал-гривне, нуди адиђаре,
 Она само шапће: „Зашт' си с правца свр'но?
 Небо ми је бледо, злато ми је црно.“
 — Црно јој је злато, не годи јој свила,
 Ал' Клавдија не би права жена била,
 Када за њу тамјан не би им'о дражи,
 Кад је хвала не би могла да ублажи.
 Пилат кадит' стаде: „Згрешио сам здраво,
 Ох, Клавдијо мила, имала си право,

На клизаву стазу бејаш јутрос стао . . .
 Послуш'о те нисам, па сам реци пао,
 Али проп'о нисам, је л' Клавдија мила,
 Моја жена није још ме напустила.“

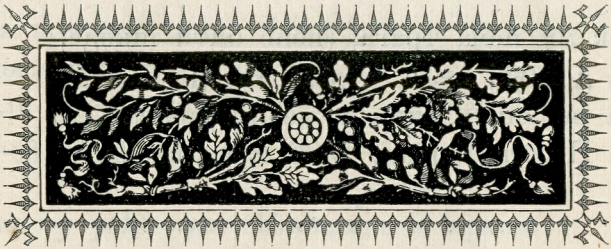
Све су ређе сузе, Клавдија се крави,
 На њеном се лицу опет бај појави,
 „Ја верујем,“ вели, „да ти је сад жао,
 Мекушан си само, али ниси зао,
 Мекуштво је твоје Христу смрт донело,
 Ал' сад што те молим учини зацело,
 За свашта је друго моја молба позна;
 Ал' нек дело сврше без мучења грозна.“
 Још јој речца траје, још би хтела даље,
 А већ Пилат брзо по гласника шаље,
 Нека на Голготу са поруком оде,
 Чим се Христос распне, нека се прободу.
 — И за тим се опет Клавдији окреће,
 Поново јој кади, око ње облеће,
 Нуди адиђаре, нуди злата, цвеће,
 Ал' Клавдија неће, баш никако неће . . .
 Али ипак, ипак кад баш толко воли,
 Сад јој на ум пало, да га нешто моли,
 Ако није много и није му жао,
 Нек јој леген даде, где је руке прао,
 Па да нико више тај леген не нађе,
 Разбија га, смрви на ситно комађе,

Нек му нема трага, (неће бити шкоде,
Да догађај цели у заборав оде)
Па нек нико више и не покушава
Да Пилату следи, да га подражава.

* *
* *
*

Ох, Клавдијо, жено, Римљанкињо мила,
Разбила си леген, то си учинила,
Ти си као жена и мушки и смело,
Осудила бапско Пилатово дело,
И данаске нико кад стравом претрне,
Те са пута права кукавички сврне,
Не дохваћа леген, нит се водом пере,
То су старе, давне преживеле мере,
Сад се с оним пере, сад се с оним мије,
Што је и од саме воде јефтиније.
То су речи, речи; а излазна врата,
Управ рећи леген данашњих Пилата,
То су уста вешта, вешта на сву меру;
Напуне их речма, па се онда перу . . .
У легени ти се свака шуша мије —
А никога нема да и њих разбије.

А н ђ е о.

анђео беше, анђео прави,
Требала јој само крила,
Ни на небу таке нема,
— На земљи је — *анђео била.*

*
*
*

Бал! Игра се! Њу довели.
Коса дуга, па све плави.
Роза пудер! Лице мило!
Анђео браћо! Анђео прави.

Памет му је померила!
Она пред њим очи крије.
Он се зан'о! К себи дође;
О оцу јој распитује.

Тај с трбувом!? Није анђео,
Али му је ипак право,
Таст не треба да је анђео,
Тек кад није „убог ђаво.“

„Врло богат?! Много даје!
 Још ће више после бити...“
 Анђео, анђео, дај пожури,
 Још му може одлетети!

Представља се! Пљусак речи!
 „Бела вило!“ Уздах... Цвеће...
 На длану ће да је ноша,
 Трунак на њу пасти неће.

Сутра дан је мало бледа,
 Мал' те није несвестица.
 Донео исказ о иметку!
Анђео поста — невестица.

И изведе братац сеју!
 Одбила се вита грана!
Невестица поста жена,
 Честитају са свих страна!

Кратак занос! После мамур!
 Накисела за тим лица.
 Сад му она, разуме се,
Домаћица, газдарица.

До сто врага, он не свата,
 Што због њега да се кити?
 „Море, море, мислио сам,
 Са свим дукча да ћеш бити.“

На послетку, хе, шта знамо?
 То је беда наших дана,
 Не зове је чак ни „море“,
 Већ: *Вештицо намазана!*

Анђео беше, анђео прави,
 Требала јој само крила,
 Ни на небу таког нема,
 На земљи је анђео била.

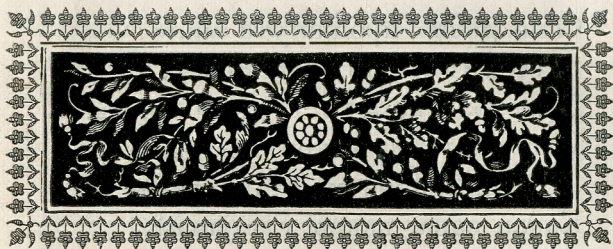

Где запиње.

де запиње, то одавна знамо!
Мишева би мање било много,
 Кад би човек без бојазни само,
Мачкама се поверити мог'о.
 Али мачка, кад комори сврати,
 Стражарину троструко наплати,
 Од мишева чварке ти одбрани,
 Ал' сланину за то утамани.

С а т.

На далеко не беше му пара!
Сказаљка му казиваше лепо:
Кад се ради, када се одмара,
Кад се руча, кад се вечерава?
Будио је чак и лењег створа,
Казиваше, кад је чему време,
Кад је доба и чему је хора,
Те када се устајати мора.
Но од једном, баш у поноћ стао,
Рђом рђ'о, док је зарђао,
Казивач му нит часе казив'о,
Нит казив'о, нит више избиј'о.

Чељад будна, али знаде „реда,
Чека, чека и на сат погледа,
Сви би рекли да се развиђава,
Ал' то канда није зора права.

Само дечко прошапута мило:
 „Устаните, сунце одскочило!“
 Боже благи, шта то дете снови?
 Редуша га душеком покрива.
 „Ђути, спавај, моје миловање,
 Каква зора, какво устајање?
 Види само, сви мудрији ћуте,
 Сат казује часе и минуте;
 Он ће рећи, кад је чему хора,
 Он нас води, далеко је зора.“
 А домаћин само главом тресе:
 „Мируј дечко, ноћ је, не може се!
 Што устајеш? То другима смета,
 Види само, њега — брзоплета!“

Опет мирно, опет чељад дрема,
 Преспавала најважније време,
 Сунце већем западу се спрема,
 А сад више ни обмане нема.
 Њихов вођа, сат је збиља стао,
 Рђом рђ'о, док је зарђао,
 Бадава је, он већ напред неће,
 (А како се с поља лепо злати),
 И ма да се више не покреће,
 Увидеше, *колико је сати.*

Згодно је то равнат' се по сату,
 Ал' јао сваком, који није знао,
 Размотрити није л' вођа стао,
 Није л' можда рђом зарђао . . .
 Не чекајте да се хвата тама,
 И без вође може да се проба,
 Ено сунца, та природа сама,
 Увек каже, кад је чему доба.

— ◆ —

З л а т о.

Ноги виде свуд на свету
 Само блато,
 Па поричу све врлине,
 Свако злато.
 Смирите се, узалуд вам
 Ружни снови,
 Јер се злато не налази
 По друмови.
 Дубље нек вам нога сађе,
 Велим тима,
 Злато не мож' свак да нађе,
 — Ал' га има.

И д е а л и с т а . . .

Врстан младић беше, кад сам га познав'о,
И тада се сто пут на дан заверав'о,
Да ће вазда само народу да служи,
Слободу да брани, с правдом да се дружи
Устукнути неће, од озбиљна рада,
А треба ли трпет', радо ће да страда.
Такав онда беше, доцније се био,
Пред очима мојим нешто изгубио.

Месеци су прошли и године целе,
А о другу своме не дознах ни беле,
То је мало много, то су часи дуги,
Ал' посумњ'о нисам, да је пост'о други.
Можда дубље поче, можда јоште сади,
Што се мање ларма, тим се више ради.
Дај да се распитам (имам згоду јаку)
Нећу ни о коме да лутам по мраку,
Речи чика Мирка свуда много траже,
У тог нема злобе, он ће да ми каже.

И ја сам га пит'о, о том и овоме,
 Па к'о узгред пит'о и о другу своме.
 „Не брин'те се,“ каже, томе нема вреда,
 Здрав је као челик, предобро изгледа!“
 „Те вам речи чико,“ за ме много значе,
 Ал' реците ми само: „какав је иначе?“
 — „Какав је иначе? Ако ћемо право,
 Да истину кажем . . . леп је човек здраво.“
 — „Зар не видиш чико, коју жицу дирам!
 Није он девојка, да о том разбирам!
 С мушке стране кажи, како ствари стоје;
 Напросто ми кажи: какве ли је боје?“
 — „Е гле сад што пита? 'наке к'о и пређе,
 Кестенасте боје, управ касти — смеђе.“
 — „Не, не тако чико, (шале доста трају)
 Реци, је ли виђен у вашем крају?“
 — Ах, о том ме питаш? Е, гле мене проста,
 Виђен је дабогме, виђамо га доста,
 Виђамо га онда, кад мимо нас прође;
 Виђамо га онда, кад другима пође;
 Виђамо дабогме, јер тек гледат' сме се,
 Виђен ти је друже, виђен — разуме се.“

Сагну'о сам главу, што сам дубље мог'о,
 А чика ме теши: „Та има их много,
 Који се у лепе, здраве људе броје,
 И који су смеђе или црне боје,

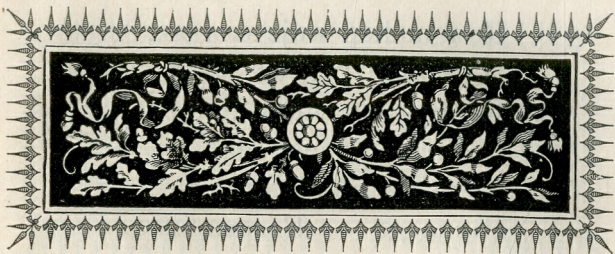
Које народ види, кад крај њега прођу,
 Кад на неку трећу даљну страну пођу.
 Стотине би таких набројати смео;
 А ни ђаво не би више пожелео . . .“

Највећа проза.

Многи људи песме граде!
 Неки што то други раде,
 Неки, (па сад макар како)
 Што не може и то свако;
 Неко да му време прође,
 Неко што му вила дође,
 Неко можда да се зноји,
 Неко што се прозе боји,
 (Па би међу ритме разне,
 Да сакрије мисли празне)
 Многог кад би пит'о нашто?
 И сам управ не зна зашто . . .
 А ја што ћу крити много,
 У затвору песник поста'
 Што хартије немах доста,
 Да би прозом писат' мог'о.

О к о р е о.

а њега нема дражи,
Васколик овај свет,
Нит' му је шећер сладак,
Нит' му мирише цвет.
За загрљајем топлим,
Слабо га мучи глад,
Нити му вино прија,
Нит' збиљски, мушки рад.
Он неће да га жале,
„То није“, вели, „квар,
Јер свака сенка има
И своју црну ствар.“
Па коме цвет не мири,
Не бode тог ни трн,
Ком анђео није златан,
Ђаво му није црн.
Не стрепи тај од пакла,
Ко згази рајски кључ,

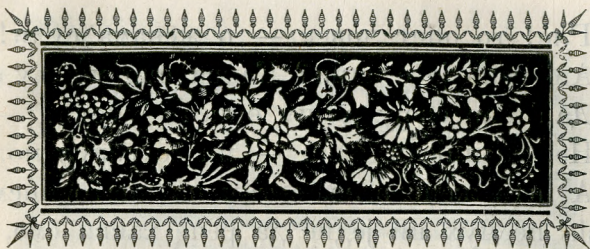

Ком шећер није сладак,
 Не горчи том ни жуч.
 Ко према сваком добру,
 Остати хладан зна,
 Томе су џомбе равне,
 Равне до — Косова.“

* * *

Дакле је слепом добро,
 Што нема вида моћ,
 Јербо би поред дана,
 Гледати мор'о ноћ?
 — У томе има нечег,
 Многи је разлог леп,
 Ал' ту се слепац хвали,
 Баш тиме што је — слеп.

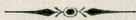

Жена и човек.

Узалуд се многи на ото покрен'о,
Не би л' како душу жене одгонéно,
А многи је живот посветио цео,
Не би л' барем једну са свим разумео.
Па све залуд беше; — тек да рече, зна је,
А он виде, како недостижима је.
Разумет' би мог'о жену само тако,
Кад би цело стање схватио овако:
Да крај ње стражари, наизменце, право,
Пола сата Господ, пола сата ђаво.
Наопако зар тако? Не! У опште само.
Јер некад и боље може да познамо;
А нуз то би наш'о да неко баш тражи:
Уз коју не стоји Бог никад на стражи,
А и таких има ако ћемо право,
Од којих је давно побег'о и ђаво.

* * *

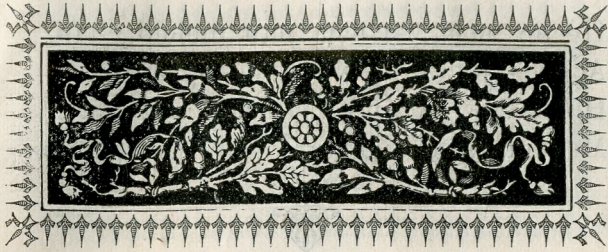
Гле! то опет човек — о женама суди!
 Ал' како је с нами? Какви смо ми људи?
 Дал' бар своју душу описат' умемо? —
 Не, то није нужно, — ми се разумемо.
 А шта жене веле, с тим на чисто нисмо:
 Ја не чух ни једне да рече какви смо,
 Па разлози не знам, да ли су им јаки,
 Јер све редом веле: „Мушки су — једнаки.“

С у н ц у!

Није лако теби наћи мана,
 С тебе дани, с тебе зора руди,
 Ал' то ти је по најлепша страна,
 Што си тако далеко од људи.
 Па нит' на те ко год слепо срља,
 Нити може ко да те упрља,
 А још мање у себичној цели,
 Да домаши, међ' људе подели,
 Да на тебе порез порезују,
 (У грунтовну књигу уписују).
 И за тим те, к'о што с другим чини,
 Под аренду дају сиротињи.

Када судиш . . .

Када судиш пресуда ти биће зла,
 Ако ова не утувиш правила:
 У пустињи чак и коров зову цвет,
 А гускама обично је гусак свет.
 У сред ноћи крај кандила већ је дан,
 Изван града и камичак грудобран.
 Осмицама деветица већ је кец,
 А кер јунак противник му кад је зец;
 У несрећи још је срећа: мало зло,
 Магарцима филозоф је чак и во,
 Писменима велико је нешто слог:
 Међ' хромима и шантав је брзоног.
 Но кад судиш пресуда ти биће зла,
 Док и ова не утувиш правила:
 Строгој мери сваки друм је мало крив,
 Међ' орлов'ма к'о гавран је соко сив;
 Поред сунца сјајној звезди тоне сјај,
 У сред мудрих паметан се губи, знај;

После меда изгледа нам шећер слан,
 А сред ружа не мирише јоргован.
 Но да не би пресуда ти била зла,
 Мораш знати још сто других правила.

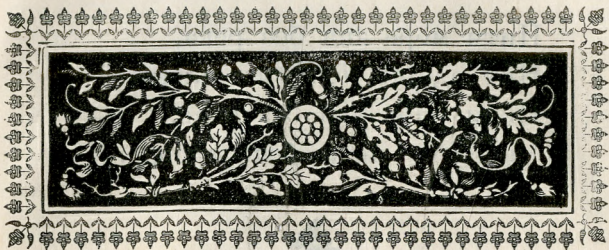
И з н е н а д а .

Многи будан тврдо спава,
 Не види ни прста свога,
 А ништа се не дешава
 Без предзнака сигурнога.
 Мирис дима, то бар зна се,
 Из далека осећа се,
 Трезвен човек пламен спази,
 Пре у ватру што угази.

Опет зато са свих страна
 Опеку се до тамана;
 Па још многи кад настрада,
 Кука да је — изненада.

Највеће чудо.

крај камен, у крај стена,
Ми смо јачи од камена.
У бездан се стена роља,
Без подлоге и постоља,
Нит без крила може птица,
Нит без гука голубица.
Свадба не мож' без поклика,
Нити ђаво без грешника,
Блато не мож' да не каља,
Нит мотика без држаља;
Бадем не без топле климе,
Нити може снег без зиме,
Нит без снова женска глава,
Нит без сунца може трава,
Нит без росе може цветак,
Без четвртка не мож' петак,

Нити море зна без река,
 Нит одојче мож' без млека,
 Нити риба зна без воде,
 Човек — може без слободе.

Шта вреди . . .

Шта вреди сабља, што никог не брани,
 И вреди л' хлебац, што никог не храни,
 Душек, кој' никад никог не покрива,
 Жељени облак, кој' се не излива?
 И вреде л' птице, кад никад не поје,
 И вреде л' звона, кад никад не звоне,
 Шта вреди спрема многог нашег „џина“
 Велико знање, назив „величина“ . . .

— — — — —
 Највеће свеће вреде к'о и мале,
 Када се никад, никад не упале.

